La Sibiu, Festivalul Internațional al Artei Lirice și Concursul de Canto „Vox Artis”

(Costin Popa – 28 octombrie 2013)

Așa cum ne-au obișnuit în ultimii ani, Filarmonica de Stat Sibiu și directorul ei general, întreprinzătorul și pasionatul maestru Ioan Bojin, au împletit desfășurarea tradiționalului festival din septembrie - octombrie (aflat la ediția a XII-a, fapt remarcabil și unic pentru un municipiu care nu are teatru liric) cu cea a competiției „Vox Artis” destinate glasurilor de operă, eveniment ce s-a petrecut pentru a treia oară la Sibiu și a patra oară în România. Pe parcursul a două săptămâni și jumătate, vedete internaționale, ansambluri importante din țară și străinătate, cântăreți români de renume, ca și tineri în curs de afirmare s-au dăruit unui public dornic de muzică, de artă lirică, de voci.

Gala inaugural

Din cauza programării Concertului de deschidere în ultimele zile ale Festivalului George Enescu, nu am putut să asist la Gala Verdi-Wagner care a celebrat, precum pretutindeni în lume, cei 200 de ani de la nașterea iluștrilor compozitori. Dar DVD-ul înregistrat de organizatori în rezoluție HD a ținut loc prezenței în sala Casei de Cultură a Sindicatelor.

Unul din glasurile de rezonanță ale eșichierului internațional de operă, soprana Anda Louise Bogza, a fost protagonista Galei, alături de Anooshah Golesorkhi, bariton rezident la München, nativ în sudul Californiei, de ascendență persană. Artista române a impresionat din nou prin vocea de deosebită calitate timbrală, una dintre cele mai frumoase care au provenit din spațiul carpatic: bogăție de armonice, culoare învăluitoare și rotunjime de sunet, strălucire, ambitus omogen de soprană lirică-spintă, nuanțări mergând până la pianissime susținute pe fraze acute, intuiție a desenului melodic.

Este o cântăreață predestinată marilor roluri verdiene și așa a și apărut prin aria Aidei „Ritorna vincitor”, cavatina Leonorei „Tacea la notte placida” și, alături de partenerul bariton, prin duetul Leonora-Contele de Luna din „Trubadurul”. Au fost momentele de înaltă valoare interpretativă, de deplinătate stilistic-expresivă, programul cuprinzând și aria Elisabethei „Dich teure Halle” din „Tannhäuser”, și moartea Isoldei „Mild und leise” din „Tristan și Isolda” de Wagner.

Anooshah Golesorkhi a expus o voce solidă de bariton, consistentă, impunătoare și incisivă pe întreaga întindere. Cunoaște secretul accentelor în frazare și pare dedicat îndeosebi partiturilor de intensitate dramatică. În afara duetului din „Trubadurul”, Golesorkhi a mai interpretat aria lui Renato „Eri tu” din „Bal mascat” de Verdi și monologul Olandezului „Die Frist ist um” din opera wagneriană. Regretul vine din direcția unui avansat grad de uzură.

Concertul a avut mare succes și, ca bis, cei doi artiști acompaniați de orchestra Filarmonicii sibiene aflată sub bagheta germanului Walter Gugerbauer, au oferit o lectură inedită a... paginii „Va, pensiero” din „Nabucco” de Verdi, în care lipsa corului a fost suplinită de murmurul spectatorilor, incitați de cântăreți și dirijor.

Un cuvânt bun se cuvine a-i fi adresat șefului de orchestră, inițiatorul unor tempi logici în toate demersurile sale, cărora li s-au adăugat uverturile „Olandezul zburător” și „Nabucco”. Orchestra Filarmonicii de Stat Sibiu l-a urmat cu profesionalism și cu remarcabile rezultate în compartimentul de „Streich”. Datoare au rămas doar greu încercatele alămuri.

De la operă la zarzuela și canzoni

După serata inaugurală, festivalul a continuat cu spectacolul „Traviata” de Verdi prezentat de ansamblurile Operei Naționale Române din Timișoara (în rolurile principale Mihaela Marcu, Like Xing și Dan Patacă, dirijor Dejan Savič), cu spectacolul „Antologia zarzuelei. Omagiu lui José Tamayo” (au interpretat soliștii și ansamblul de balet Antologia de la Zarzuela S. L. Madrid, cântăreții Carmen Aparicio, Maria Jesús Sevilla, Angel Pazos, Ulisse Fuentes, Aurora Frias, Corul Operei Naționale Române din Cluj-Napoca, Orchestra Filarmonicii de Stat Sibiu, dirijor José Antonio Irastorza. Regia artistică Antonio Ramallo) și cu concertul vocal-simfonic în care s-a cântat oratoriul „Creațiunea” de Haydn (soliști Melinda Samson, Mathias Schlachter, Jürgen Orelly, acompaniați de Orchestra Filarmonicii de Stat Sibiu, cu concursul Corului Göttinger Stadtkantorei și Corului „Bach” din Sibiu, dirijor Bernd Eberhardt). Locația evenimentelor a fost Casa de Cultură a Sindicatelor din Sibiu, dar oratoriul haydnian a fost prezentat și în Biserica Evanghelică „Sfânta Margareta” din Mediaș.

La Teatrul Gong, cochet spațiu artistic destinat tinerilor, Opera Comică pentru Copii din București a revenit în festival cu două producții de succes: opera „Directorul de teatru” de Mozart (regia Radu Gabrea) și intermezzo-ul scenic „Il maestro di cappella” de Cimarosa (regia Cristian Mihăilescu, protagonist Vicențiu Țăranu). Echipa instituției bucureștene de spectacole destinate celor mici și foarte mici este un colectiv sudat, profesionist, de fină muzicalitate și actorie, care aduce copiii la entuziasm. Important este că fenomenul se petrece în condițiile audierii unor bijuterii precum lucrări de Mozart sau Pergolesi, un scop educativ pe deplin împlinit. Așa a fost și acum, asistența a aplaudat îndelung, comicul de situație a fost delicios. Îi numesc pe excelenții interpreți: Gabriela Daha, Oana Șerban, Andrei Lazăr, Daniel Filipescu. Ansamblul Serioso a fost dirijat de Ciprian Teodorașcu. La orgă, Mădălina Florescu.

În Sala Oglinzilor de la sediul Forumului Democrat German din România, doi reputați interpreți de muzică de cameră, soprana Bianca Luigia Manoleanu și pianistul Remus Manoleanu au oferit recitalul intitulat „Canzoni italiane”, cu 17 piese de Bellini, Catalani, Donizetti, Leoncavallo, Giordano, Mascagni, Puccini și Verdi, un atractiv periplu prin belcanto, romantism și verism.

Artistă cultivată, stăpână pe stilurile care au fost reprezentate de program și pe tehnica de cânt, Bianca Luigia Manoleanu a impresionat prin virtuțile de muzicalitate, de varietate a expresiei. Rememorez acum unduirile molcome din „Malinconia, ninfa gentile” (Bellini), determinarea din „Per pietà bell’idol mio” (Bellini), rafinamentul din „Me voglio fà’na casa (Donizetti), poetica din „Ad una stella” (Verdi). Frazele de lungă respirație, filajele (Bellini, „La ricordanza”) au fost pilde de măiestrie puse în slujba restituirii artei belcanto-ului romantic în planul miniaturii lirice. Remarc prezența lui Remus Manoleanu la pianul acompaniator, un lux, atât prin însoțirea participativă a sopranei, cât și prin evidențierea nuanțată a temelor (notez aceeași „La ricordanza”).

Sala Thalia cu scena reamenajată

Poate v-ați întrebat de ce manifestările festivalului s-au desfășurat fie la Casa de Cultură a Sindicatelor, fie la Teatrul Gong sau Sala Oglinzilor de la FDGR și nu la Sala Thalia. Ei bine, minunatul auditorium de concerte a trecut printr-un proces de reabilitare, finalitate a celei mai mari investiții a Consiliului Județean Sibiu, din anul 2013, la capitolul Cultură. Istoric vorbind, Sala Thalia, această bijuterie arhitectonică cu patină medievală, construită de Martin Hochmeister în 1787 chiar în Turnul Gros din centura de apărare a orașului, a suferit prefaceri și renovări succesive, pentru ca în 2004 să fie dată în folosință modernă, să devină sediul Filarmonicii de Stat Sibiu. În urma unei expertize acustice realizată în 2012 de Centrul de Cercetare, Proiectare și Consulting București SRL din cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu" s-au constatat diferențe în calitatea audiției în sală, ca și între sonoritățile instrumentelor, percepute atât de orchestranți cât și de public. Reamenajarea de către firma BTM Transconstruct SRL Mediaș s-a făcut pe parcursul a trei luni și a constat în montarea în spațiul orchestrei de panouri acustice laterale, fixe și rabatabile, precum și în amplasarea în fundul scenei a unor balcoane, atât pentru cor cât și pentru spectatori. Totul lucrat în lemn. Capacitatea sălii a crescut astfel de la 432 la 482 de locuri. Thalia a devenit singurul spațiu de concert din România în care publicul poate lua loc la balcon în spatele instrumentiștilor, așa cum se întâmplă – păstrând proporțiile – la Filarmonica din Berlin. Inaugurarea sălii proaspăt reamenajate s-a făcut la festivitatea de premiere a Concursului „Vox Artis", ce a fost urmată de concertul „Vocile operei" - gală a laureaților concursului și eveniment de încheiere a Festivalului Internațional al Artei Lirice.

Vox Artis...

... a devenit deja un concurs de canto tradițional în România, Filarmonica de Stat din Sibiu oferindu-i cu generozitate forța organizatorică (alături de Agenția artistică ArtCor din Viena) și găzduirea la ultimele trei ediții. Director executiv – prof. Ioan Bojin, director artistic – dr. Theodore Coresi. Juriul internațional a fost modern alcătuit din manageri de teatre, de festivaluri, din impresari, critici, deci din persoane care se pot implica direct în promovarea valorilor identificate în concurs.

Iată componența: Alain Surrans, președinte, director general la Opéra de Rennes și președinte al Camerei Profesionale a Directorilor de Operă din Franța, Karel Drgač – manager general al Festivalului Opern Air – Gars am Kamp, Roberto Salvalaio – director muzical al Operei Naționale din Ulan Bator și profesor la Conservatorul din Veneția, Roberto Girolami – director artistic al Companiei Lirice din Corsica, Volker Piefke – director al Agenției Artistice CICADA Con din Berlin, conf. univ. dr. Theodore Coresi, director al Agenției de Impresariat ArtCor Viena, profesor la Universitatea din Oradea și Opernsänger Studio Viena, Irina Bossini, solistă la Bolshoi Teatr și profesor la Universitatea Pedagogică din Moscova, prof. univ. Georgeta Stoleriu de la Universitatea Națională de Muzică din București, precum și semnatarul acestor rânduri, critic muzical, redactor-șef al revistei MELOS.

Palmaresul a consfințit nivelul calitativ ridicat al competitorilor:

- Premiul I – Adrian Dumitru, tenor (România) și Yulia Yashkulova, soprană (Rusia)

• Premiul II – Laura Chera și Mădălina Barbu, soprane (România)

• Premiul III – Nikolay Efremov, bariton (Rusia)

• Premiul Special oferit de Filarmonica de Stat Bacău – Ana Dimitriu, soprană (Republica Moldova)

• Premiul Special oferit de Filarmonica de Stat Sibiu – Dmitry Ovchinnikov, bas (Rusia)

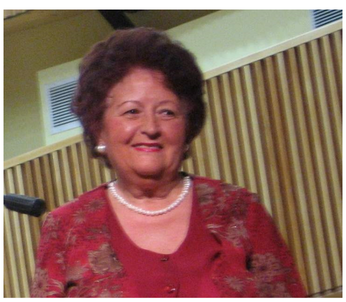
• Premiul Special al Opernsänger Studio Viena – Iva Mrvoš, mezzosoprană (Serbia), Daniel Pop, bariton (România) și Francis Tojar, bariton (Spania)

• Premiul Special al Revistei MELOS – Laura Chera, soprană (România)

Laura Chera

Gala laureaților concursului a fost dirijată de David Crescenzi, la pupitrul Orchestrei Filarmonicii de Stat Sibiu.

Anca Sîrghie

În pauză, pe scena Sălii Thalia, cu un cald cuvânt introductiv rostit de directorul general Ioan Bojin, a fost lansat volumul „Opera în portrete” de Costin Popa, în prezentarea prof. univ dr. Anca Sîrghie.